

משטרת ישראל
נוהלי אגף התנועה

-בלמ"ס-

נוהל זה הותר לעיון על פי חוק חופש המידע

			נוהלי את"ן
מספר: 02.231.14	תת-פרק: תעבורה	פרק: תנועה	
שם: הטיפול בעבירות שכרות			תאריך פרסום: 23/03/2025
			תאריך תחילה: 23/03/2025
			תאריך ביטול:
			נוסח: 4

תוכן עניינים

1. כללי
 2. הגדרות
 3. הבסיס החוקי
 4. השיטה
 5. טיפול ראשוני בנהג החשוד כשיכור
 6. הטיפול בנהג החשוד כשיכור
 7. בדיקת דם לגילוי שכרות מאלכוהול ומסמים
 8. אכיפה כלפי נהגים המשתמשים בסמים
 9. גורמים נאכפים אחרים
 10. תאונות דרכים קטלניות
 11. חקירה
 12. מעצר
 13. פסילה מנהלית
 14. השבתה מנהלית של הרכב
 15. פיקוח
- נספחים

1. כללי

עבירת הנהיגה בשכרות היא מהחמורות בעבירות התעבורה, שכן פוטנציאל מימוש המסוכנות על דרך התרחשויות תאונות דרכים גבוה במיוחד. בנסיבות אלו, אכיפה אפקטיבית של עבירה זו, חיונית למלחמה בקטל בדרכים. נוהל זה נועד לרכז את ההיבטים השונים בטיפול בעבירות השכרות לנוהל אחיד ומפורט.

2. הגדרות

א. אוכלוסייה

1) אוכלוסייה מיוחדת – מי שהתקיים בו אחד או יותר מאלה:

א) נהג חדש.

ב) נהג שטרם מלאו לו 24 שנים.

ג) נהג בעת נהיגת רכב מסחרי או רכב עבודה שמשקלם הכולל המותר לפי רישיון הרכב עולה על 3,500 ק"ג.

ד) נהג בעת נהיגה ברכב ציבורי.

2) כלל האוכלוסייה – מי שאינו נכנס לאחת או יותר מהקטגוריות המנויות באוכלוסייה המיוחדת.

ב. **אלכוהול** – כוהל אתילי, אתנול, אלכוהול;

ג. **בדיקת מאפיינים** – בדיקה תצפיתית של שוטר על התנהגות נבדק לאבחון סממני שכרות, הכוללת מספר מבחני יכולת פשוטים אותם יש לערוך בהתאם להסברים המפורטים בטופס בדוח פעולה.

ד. **ינשוף** – מכשיר תקני לבדיקת אויר נשוף מסוג Drager Alcotest 9510 IL השימוש במכשיר אושר, כמתחייב בדין, על ידי שר התחבורה בהסכמת שר הבריאות והוא נושא תו תקן ישראלי.

ה. **ממונה על רכב** – אחד מאלה:

1) מי שעוסק בהוראת נהיגה, בעת שהלומד נהיגה נוהג ברכב;

2) מי שיושב לצידו של נוהג חדש ברכב לצורך מילוי חובת הליווי הקבועה סעיפים 1א12 או 2א12 לפקודת התעבורה [נוסח חדש].

ו. **נשיפון** – כלי אינדיקטיבי בלבד לזיהוי אלכוהול באמצעות נשיפה. קיימים בשימוש המשטרה שני סוגי נשיפונים אלקטרוניים המאושרים לשימוש: האחד מסוג **ALCOTEST 6510** והאחר מסוג 6820 ALCOTEST הנשיפון אינו מהווה כלי ראייתי להוכחת שכרות, אלא מספק אינדיקציה להמצאות אלכוהול.

ז. **סם מסוכן** – סם מסוכן כהגדרתו בפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג-1973 למעט סם שקבע שר הבריאות ובתנאים שקבע. (שר הבריאות טרם קבע).

ח. **קצין משטרה** – קצין משטרה מדרגת מפקח ומעלה.

ט. **ריכוז אלכוהול בגוף** – על פי החוק – ריכוז אלכוהול בדגימת אויר נשוף או בדגימת דם העולה כל אחד מאלה לפי העניין:

בכלל האוכלוסייה ("סף רגיל"):

1) 240 מיקרוגרם אלכוהול בליטר אויר נשוף.

2) 50 מילגרם אלכוהול ב-100 מיליליטר דם.

באוכלוסייה מיוחדת ("סף נמוך"):

1) 50 מיקרוגרם אלכוהול בליטר אויר נשוף.

2) 10 מילגרם אלכוהול ב-100 מילילטר דם.

הבהרה: הכמויות המפורטות לעיל הן הכמויות הקבועות בחוק אולם הכמויות שהוחלט בעקבות פסיקת ביהמ"ש כי בגינן יועמד הנהג לדין מפורטות בסעיף 6 א להלן.

י. **שיכור** – בנוהל זה אחד מאלה:

1) מי שבגופו מצוי סם מסוכן או תוצרי חילוף חומרים של סם מסוכן.

2) מי שבגופו מצוי אלכוהול בריכוז הגבוה מהריכוז שקבע שר הבריאות, וחזקה שריכוז זה היה בגופו בשלוש השעות שקדמו לנטילת דגימות הנשיפה, השתן או הדם, כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר.

3) מי שנתון תחת השפעת משקה משכר או תחת השפעת סם מסוכן, ובלבד שבבדיקת מעבדה לא נמצא שריכוז האלכוהול בדמו נמוך מהסף שנקבע בתקנות.

יא. **שקית מוצגים** – שקית משטרתית ממוספרת במספר יחודי לה, המצויין על השקית, וכן על לשונית שובר הדואר המצורף אליה, עשויה חומר פלסטי שקוף אשר לאחר סגירתה באמצעות פס ההדבקה, אינה ניתנת לפתיחה אלא על ידי גרימת נזק נראה לשקית.

3. **הבסיס החוקי**

א. פקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: "**פקודת התעבורה**") סעיפים סעיף 62(3), 64 - 64ד, ותקנה 26(2) לתקנות התעבורה התשכ"א-1961 (להלן: "**תקנות התעבורה**"), דנות באיסור נהיגה בשכרות, בסוגי בדיקות השכרות, באופן נטילת הבדיקות וכו'.

ב. תקנות 169א-169ט- לתקנות התעבורה מגדירות מהו סם, מהו משקה משכר, מי יחשב לשיכור, אופן ביצוען של בדיקות סמכויות שוטר וחובות הנהג ועוד.

ג. חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996.

ד. פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969.

4. **השיטה**

א. פקודת התעבורה ותקנות התעבורה דנות באיסור הנהיגה בשיכרות ובאיסור היות אדם שיכור בעת היותו ממונה על רכב, וכן קובעות מי ייחשב שיכור, אילו בדיקות תיעשנה לגילוי השיכרות, מהן סמכויותיו של שוטר בהקשר זה, והוראות באשר לאופן עריכתן של הבדיקות.

ב. פקודת התעבורה קובעת מפורשות בסעיף 64ב(ו) כי הוראות חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף החשוד), התשנ"ו-1996 אינן חלות על נטילה של דגימת נשיפה, דגימת שתן או דגימת דם המוסדרות בהוראות פקודת התעבורה.

ג. סעיף 64ב לפקודת התעבורה מקנה סמכות לשוטר לדרוש מנהג (או ממונה על רכב):

1) לתת דגימת **אוויר נשוף** לשם בדיקה אם מצוי בגופו אלכוהול ובאיזה ריכוז (לשם בדיקת אלכוהול או הימצאות סם מסוכן או תוצרי חילוף) **אף בהעדר חשד**;

2) לתת דגימת **דם או שתן** – רק בהתקיים **חשד סביר** להיותו שיכור. ואם הרכב היה מעורב בתאונת דרכים אף בהיעדר חשד סביר.

3) לתת דגימת רוק לצורך בדיקה אם מצוי בגופו סם מסוכן – אף בהעדר חשד סביר.

ד. **דרכי הוכחת השיכרות**

הוכחת נהיגה בשכרות יכולה להיעשות באחת הדרכים האלו:

- (1) **באמצעות מדידות** – מיכשור למדידת אלכוהול או בדיקות מעבדה ; לעניין שכרות מאלכוהול – המחוקק קבע מהן הכמויות שבהתקיימן רואים את הנהג או ממונה על הרכב שיכור, לעניין סמים – המחוקק קבע כי די בהימצאות סם מסוכן או תוצר חילוף חומרים של סם מסוכן בגוף הנהג או הממונה על הרכב (ללא קשר או תלות בכמות) כדי להוכיח כי הוא שיכור.
- (2) **שלא באמצעות מדידות** – באמצעות ראיות אחרות מהן ניתן ללמוד כי הנהג או הממונה על הרכב שיכור – ראיות באשר לאופן הנהיגה וראיות חזותיות והתנהגותיות בכלל זאת ריח מפיו של הנהג, המבוססות על התרשמות השוטר – לצורך זה נערכת "בדיקת מאפיינים". בדיקת מאפיינים יכולה לשמש ראיה מספקת לצורך הוכחת השיכרות, במקרים בהם לא ניתן היה לבצע בדיקת מדידה. יש להדגיש כי אם נערכה בדיקה לגילוי שכרות באמצעות מכשיר מדידה או בדיקת דם, ונמצא כי מידת האלכוהול שנמדדה אינה עולה על הסף שנקבע בחוק – לא ניתן להסתמך על דוח המאפיינים לשם הוכחת שכרות, והנהג ייחשב למי שאיננו שיכור. מאידך, ניתן לעשות שימוש בממצאים של בדיקות המאפיינים כראיה להוכחת החשד הסביר, כבסיס להצדקת דרישת השוטר למסור דגימה דם או דגימת שתן. בנוסף, הממצאים בדוח המאפיינים מצטרפים לכלל ראיות התביעה, ומחזקים את תוצאות הבדיקה ככל שחיוזק כזה נדרש בנסיבות המקרה.

5. טיפול ראשוני בנהג החשוד כשיכור

א. פיקוח על הנהג

על השוטר לרשום את שעת עצירת הרכב, כמו כן, ובשל חשיבות הוכחת העבירה, נדרש השוטר לבודד את הנהג החשוד, ולשמור עליו מפני אכילה ושתייה נוספת או התנהגות אחרת העלולה לשבש את הראיות. בנוסף, בבדיקת ינשוף יש להמתין 15 דקות מלאות, בהן הנבדק לא אכל לא שתה ולא הכניס דבר מה לפיו או לאפו בטרם ביצוע הבדיקה. נמצא נהג חשוד בנהיגה בשיכרות, על השוטר לפעול כדלקמן:

- (1) הרחקת החשוד מרכבו.
- (2) יש להודיע לחשוד כי נאסר עליו לאכול לשתות או לעשן עד לביצוע בדיקת השיכרות, ובמקביל יש לשמור על קשר עין רצוף עם החשוד ולוודא כי אינו שותה, אינו אוכל, אינו מעשן, ואינו מכניס כל דבר שהוא לפיו או לאפו.
- (3) היה והחשוד הפר את ההוראה בדבר איסור אכילה ושתייה או הכנסת דבר מה לפיו או לאפו, יש לבדוק מה הוא הכניס לגופו, אם הוא הכניס לגופו משקה או מאכל אלכוהולי, הרי שהכשיל את הבדיקה, ודינו כמי שמסרב לבצע בדיקת שיכרות ויש לטפל בו על פי האמור בסעיף 6 ח 2 - "הכשלת הבדיקה" (**טיפול בנהג שסירב להיבדק**). אם הכניס לגופו דבר שאיננו אלכוהולי, על השוטר לוודא שאכן אין מדובר במשקה אלכוהולי ולרשום באופן מפורט בטופס דוח הפעולה, מה הכניס לפיו וכיצד ווידא כי אין בחומר הנכנס אלכוהול, ימשיך בתהליך, היה ומדובר בבדיקת ינשוף, ימתין עם הנהג 15 דקות מלאות נוספות בטרם ביצוע הבדיקה.
- (4) הבחין השוטר כי התנהגותם של הנהג או מי ממשתמשי הרכב, מעלה יסוד סביר לחשוד כי יעשה ניסיון להימלט עם הרכב, רשאי השוטר לתפוס את מפתחות הרכב, ולהשיבם לבעליהם לאחר ביצוע הבדיקה, העיכוב או המעצר הדרושים. השוטר יתעד את נסיבות התפיסה כאמור בדוח פעולה/במזכר.

ב. חיפוש ברכב

- 1) במקרה שיש לשוטרי יסוד סביר לחשד כי ברכב בו נהג החשוד יש ראייה הקשורה לביצוע העבירה של נהיגה בשכרות, רשאי הוא לעכב את הרכב ולערוך בו חיפוש. אם הנסיבות מאפשרות זאת, ייערך החיפוש במקום עצירת הרכב.
- 2) סבר השוטר כי העמדת הרכב באותו מקום לצורך עריכת החיפוש עלולה להפריע לתנועה או לבטיחותה, רשאי הוא להורות על העברת הרכב לחצר תחנת המשטרה הקרובה או ליחידת האת"ן הנוגעת בדבר לצורך עריכת החיפוש, הכל בהתאם לנסיבות המקרה. בכל מקרה העברת הרכב לא תיעשה על ידי הנהג החשוד בשכרות.
- 3) אם תימצא ראייה הקשורה לעבירה, יש לתפוס אותה כמוצג, לתעד את התפיסה, לסמן את המוצג ולציין את מקום אחסונו, טופס תפיסת המוצג יצורף לחומר הראיות.
- 4) נמצאו ברכב סמים או כלים לשימוש בסמים – יש לתפוס אותם כראיה, לסמנם, לתעד את התפיסה בדוח הפעולה במקום המיועד לכך, ולפעול להעברתם ליחידה הפלילית בצירוף העתק מדוח הפעולה, לצורך פתיחת תיק פל"א בעבירת החזקת סמים או כלים לשימוש בסמים. יש לתעד בתיק את מספר המוצג שניתן על ידי רשם המוצגים לסמים או לכלים לשימוש בסמים.
- 5) משך עיכוב רכב לצורך חיפוש לא יעלה על 3 שעות. במקרה שהחיפוש ברכב לא הסתיים בפרק זמן זה, ישקול הקצין הממונה את הצורך בתפיסת הרכב כמוצג. במקרה זה יש לתעד את תפיסת הרכב ולהודיע לנהג כי הרכב ישוחרר בסיום החיפוש. הקצין יפעל לסיום מהיר של החיפוש, במידת האפשר, ולהחזרת הרכב לבעליו בהקדם האפשרי.

6. הטיפול בנהג החשוד כשיכור

א. בדיקת נשיפה

כאמור, שוטר מוסמך לדרוש מנהג או מורשה על הרכב, לבצע בדיקת נשיפה באמצעות מכשיר "הינשוף" גם אם אין חשד סביר להיותו של הנהג שיכור. יחד עם זאת, לאור סעיף 64ב(5) לפקודת התעבורה, הקובע כי שוטר מוסמך לעכב נהג לצורך בדיקת נישוף בהעדר חשד לפרק זמן שאינו עולה על חצי שעה, במקרים בהם השוטר צופה כי משך העיכוב עד לסיום בדיקת נשיפה בינשוף יעלה על חצי שעה, יש לערוך לנהג "בדיקת מאפיינים" או בדיקה באמצעות ה"נשיפון", ובכך לבסס את החשד לשכרות שאז קמה סמכות עיכוב של **עד שלוש שעות**. לחילופין, ניתן לבסס את החשד על פי התרשמות השוטר מהתנהגות הנהג – מראה, דיבור, ריח, אם נמצא ברכב משקה משכר וכד'. (בכוחה של בדיקת "נשיפון" לבסס חשד סביר להיותו של אדם שיכור ראה רע"פ 8624/11 **עזרא אליסי נ' מדינת ישראל**, מיום 12.12.11).

השימוש בנשיפון אלקטרוני ייעשה על ידי שוטר שהודרך לכך, ובהתאם להוראות השימוש. מובהר בזאת, כי מכשיר הנשיפון האלקטרוני, שבשירות משטרת ישראל, הוא מכשיר אינדיקציה בלבד, ותוצאות מדידותיו אינן מהוות ראייה קבילה בבית המשפט. מכשיר הנשיפון יציג בצג מספר של ריכוז האלכוהול שנמדד בדגימת ליטר אחד של אוויר נשוף. על השוטר לתעד את המספר המופיע בצג הנשיפון, ולהמשיך לטפל בנהג החשוד בהתאם למפורט בטבלה להלן:

סוג אוכלוסייה	הודעה בצג הנשיפון	המשך טיפול
אוכלוסיות מיוחדות (נהג חדש, נהג צעיר עד גיל 24, נהג מקצועי, נהג רכב ציבורי)	עד 49 מיקרוגרם (כולל)	שחרור הנהג לדרכו
	מ-50 עד 99 (כולל)	בדיקת דם בלבד
	100 ומעלה	בדיקה במכשיר הינשוף או בדיקת דם (בהתאם לנוהל)
כלל הנהגים	עד 289 מיקרוגרם (כולל)	שיקול דעת של השוטר בשטח בהתאם להתנהגות הנהג - האם להעביר החשוד לבדיקת ינשוף או לשחררו לדרכו.
	290 ומעלה	בדיקה במכשיר הינשוף או בדיקת דם (בהתאם לנוהל)

יובהר האמור להלן:

- חל איסור חמור להשתמש במכשיר או אביזר שלא בשירות משטרת ישראל לאכיפת עבירה של נהיגה בשכרות.
- סירוב לבדיקת נשיפון, אינו מהווה עבירה של סירוב לבדיקת שכרות על פי סעיף 64(ד)(א) לפקודת התעבורה.
- סירב הנבדק להיבדק בנשיפון – יש לדרוש ממנו להיבדק בינשוף (ואין צורך בחשד סביר להיותו שיכור) או להיבדק בבדיקת דם (אם נגרמה תאונה או מכל סיבה אחרת לפי נסיבות העניין – ובתנאי שקיים חשד סביר כי הוא שיכור).
- לא ניתן להסתמך על ממצאי הנשיפון כראיה להוכחת השכרות בבית המשפט.
- בכל מקרה בו ייעשה שימוש בנשיפון, והממצא יצביע על חשד לנהיגה בשכרות, יפעל השוטר בהקדם האפשרי לביצוע בדיקה באמצעות מכשיר ה"ינשוף" או באמצעות בדיקת דם כמותוה בנוהל זה.
- יודגש כי השימוש בנשיפון אינו בא במקום בדיקת מאפיינים לחשוד. במקרה של שימוש בנשיפון, יש לערוך תרשומת על הבדיקה ותוצאותיה, בחלק המיועד לכך בדוח הפעולה.

ב. בדיקת מאפיינים

- הממצאים בדוח המאפיינים מצטרפים לכלל ראיות התביעה, ומחזקים את תוצאות הבדיקה ככל שחיזוק כזה נדרש בנסיבות המקרה; כמו כן, תוצאות בדיקת המאפיינים יכולות לשמש ראיה עצמאית להוכחת השכרות, במקרים בהם לא ניתן היה לערוך בדיקה לגילוי שיכרות.
- בכל אירוע בו מעורב נהג החשוד בנהיגה בשיכרות, על השוטר לערוך בדיקת מאפיינים לנהג, תוך התייחסות לקריטריונים קבועים של מאפייני חזות והתנהגות של הנהג, ולמלא את טופס בדיקת המאפיינים שבדוח הפעולה.
- על השוטר להקפיד להתייחס בכתב לכל הפרטים המופיעים בטופס הנ"ל.
- יש לבצע את בדיקת המאפיינים ומילוי הטופס בכל מקרה, גם אם החשוד הביע את הסכמתו להיבדק בבדיקת נשיפה, בדיקת שתן או בדיקת דם.
- נערכה בדיקה לגילוי שיכרות, ומידת האלכוהול שנמצאה בה לא עלתה על הסף שנקבע כסף העמדה לדין (הקבוע בסעיף יא שלהלן). אין להסתמך על דוח המאפיינים לשם הוכחת עבירת השיכרות והנהג לא יחשב לשיכור.

ג. מידע מודיעיני

מידע מודיעיני בעבירה של נהיגה בשכרות, יכול לבסס חשד סביר לשם דרישה ליטול דגימת דם או שתן. במקרים בהם מעוכב חשוד לבדיקת דם או שתן על יסוד מידע מודיעיני, יפרט השוטר בדוח הפעולה ככל הניתן במסגרת התוכן שמותר לגלות את סיבת עריכת הבדיקה.

ד. בדיקת נשיפה לגילוי שיכרות מאלכוהול

- 1) בדיקת נשיפה היא בדיקת אויר נשוף של אדם, הנעשית באמצעות מכשיר "ינשוף" אשר אושר על ידי שר התחבורה, בהסכמת שר הבריאות, בהודעה ברשומות.
- 2) המכשיר שאושר כאמור ואשר נמצא בשימוש משטרת ישראל הוא ינשוף DRAGER ALCOTEST IL 9510 הנחשף תו תקן של מכון התקנים הישראלי.

ה. הודעה והסבר על הבדיקה ומטרתה

- 1) השוטר יודיע לנהג החשוד מהי מטרת נטילת הדגימה, ויסביר לו שחלה עליו חובה להיבדק מכח החוק, וכי בהתאם להוראת סעיף 64ד(א) לפקודת התעבורה נהג רכב המסרב להיבדק לפי דרישת שוטר רואים אותו כמי שעבר עבירה של נהיגה בשכרות לפי סעיף 62(3) לפקודת התעבורה.
- 2) לאחר מכן, השוטר יבקש מהנהג החשוד את הסכמתו למתן הדגימה. ההודעה וההסבר על מטרת הבדיקה ומשמעות הסירוב להיבדק, ייעשו באמצעות הטופס בדוח הפעולה המצורף לנוהל זה ובו גם תתועד הסכמת החשוד.
- 3) לאחר שהנהג הביע את הסכמתו לבצע את בדיקת הינשוף, על השוטר להסביר לנהג כיצד עליו לבצע.

ו. "הלכת ארביב"

בתום בדיקת המאפיינים והינשוף ימסור השוטר לחשוד הודעה בנוסח זה:

"בהתאם להחלטת בית המשפט ברע"פ 3807/11 מדינת ישראל נ' ארביב הריני מודיעך כדלקמן: לידיעתך, כלל בדיקות השיכרות שנעשו לך ובכלל זה בדיקת המאפיינים, עשויות לשמש כראיה נגדך לצורך הוכחת אשמתך בעבירות המיוחסות. עם קבלת כתב אישום זה, באפשרותך להיוועץ עם עורך דין בדבר המשמעות המשפטיות של כתב האישום". ההודעה תימסר לנהג, ועל השוטר להחתים את הנהג על קבלת ההודעה – הכל כפי שמופיע בדוח הפעולה המצורף כנספח א' לנוהל זה.

ז. סירוב הנהג להיבדק

- 1) משמעות הסירוב – מקום שהשוטר דרש מנהג לבצע בדיקת "ינשוף", והנהג סירב להיעתר לדרישתו – כמוהו כמי שנהג ברכב בהיותו שיכור, ויהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק למי שנהג בהיותו שיכור.
 - 2) הטיפול בנהג שסירב להיבדק – סירב נהג לדרישת שוטר להיבדק בבדיקת ינשוף, יודיע לו השוטר כי הוא רשאי לחזור בו מן הסירוב במהלך 5 הדקות הקרובות. השוטר ירשום על גבי דוח הפעולה, בחלק "תיחקור חשוד" במקום המיועד לכך, את השעה בה הודיע לנהג על זכותו לחזור בו מסירובו וימתין 5 דקות מלאות מרגע ההודעה.
- לדוגמה – הודיע השוטר לנהג כי הוא רשאי לחזור בו מסירובו בשעה **13:25** על השוטר להמתין לפחות עד השעה **13:31** בטרם יחל לפעול כנגדו על פי מתווה תלתן לנהג המסרב לבדיקה. כלומר, הדקה בה הודיע השוטר לנהג על זכותו לחזור בו – לא תבוא במניין הדקות. לא חזר בו הנהג מסירובו בתום חמש דקות מלאות יפעל השוטר כדלקמן:
- א) יציין בדוח הפעולה, במקום המיועד לכך, כי לאחר שחלפו 5 דקות מלאות (יציין את השעה המדויקת) הנהג המשיך לעמוד בסירובו.

- (ב) ימשיך את הטיפול בנהג על פי מתווה תלת"ן – הטיפול בנהג המסרב לבדיקת ינשוף כמפורט בנוהל את"ן מס' 02.231.01 - "נוהל מדיניות האכיפה הזרמת התנועה ומתווה תלת"ן".
- (ג) הנהג יואשם בעבירת שיכרות - ס"ס 6719 – בניגוד לסעיפים 62(3) ו-39א לפקודת התעבורה.

ח. הכשלת הבדיקה

- (1) נהג יכול להביע הסכמה לביצוע בדיקת ינשוף בדרך מילולית או באופן התנהגותו, אולם בפועל להכשיל במתכוון את בדיקת הנשיפה כדי למנוע קבלת תוצאה של הבדיקה.
- (2) כאשר השוטר סבור כי הנבדק מכשיל במתכוון את הבדיקה (להבדיל מאי יכולתו לבצע מטעמים אובייקטיביים או מאי הבנת האופן בו עליו לבצע את הבדיקה (הבנה של אדם סביר) זאת לאחר שייסביר לחשוד פעם נוספת כיצד עליו לנשוף תוך הדגמת אופן הנשיפה, עליו לפעול כדלקמן:
- (א) יציין על גבי דוח הפעולה באופן מפורט מדוע התרשם שמדובר בהכשלה מכוונת של הבדיקה – כגון שהנהג אינו אוטם את פיית הינשוף עם פיו ונושף מחוץ לפייה, או שמחזיק את הפיה בפיו ואינו נושף או שנושף נשיפה קצרה, או שממלא את הפייה ברוק, או שמפסיק את רצף הנשיפה.
- (ב) יחתום על פלט התוצאה ויצרפו לדוח.
- (ג) יסביר שוב וידגים לנהג כיצד יש לבצע את הבדיקה ויאפשר לו לבצע בדיקת נשיפה נוספת.
- (ד) אם השוטר סבור כי הנהג מכשיל גם את הבדיקה הנוספת, הרי שכמו בבדיקה הראשונה – יחתום על פלט התוצאה השנייה, יצרף לדוח, ויציין בדוח הפעולה מה בהתנהגותו של הנהג גרם לו להניח כי אכן מדובר בהכשלה מכוונת.
- (ה) בנוסף, יציין השוטר בטופס בדיקת המאפיינים כל פרט בהתנהגות הנהג במהלך הטיפול בו היכול להעיד על הכשלה מכוונת של הבדיקה.
- (ו) נהג המכשיל את הבדיקה, בדומה לנהג שמסרב לבצע בדיקת ינשוף, ייחשב לשיכור ויטופל על פי האמור בסעיף 6 ו 2) דלעיל – הכשלת הבדיקה (הטיפול בנהג שסירב להיבדק).

ט. מהלך הבדיקה

- (1) הסכים החשוד לביצוע בדיקת נשיפה בינשוף – יוודא השוטר, אם מפעיל הינשוף אינו השוטר שעצרו בפועל, עם השוטר שהעבירו לידיו כי חלפו 15 דקות מעת עצירת הרכב וכי באותן 15 דקות הנהג לא אכל, לא שתה לא הכניס דבר מה לפיו או לאפו ולא גיהק, ויבצע את הבדיקה תוך שהוא מוודא כי במהלך הבדיקה הנהג לא מגהק.
- (2) נטילת דגימת הנשיפה תבוצע בידי שוטר שהוכשר לכך ומחזיק בתעודת מפעיל.
- (3) הבדיקה תבוצע באופן המבטיח שמירה על פרטיות הנבדק וכבודו כאדם.
- (4) ניתן לבצע את הבדיקה במקום האירוע, בסמוך לו או במקום אחר שורה השוטר.

י. סף האכיפה

(1) כלל האוכלוסיה

(א) על פי החוק –

בבדיקת דם – ריכוז אלכוהול העולה על 50 מיליגרם אלכוהול ב-100 מיליליטר דם.

בבדיקת ינשוף – ריכוז אלכוהול העולה על 240 מיקרוגרם אלכוהול בליטר אוויר נשוף.

(ב) על פי הפסיקה וכפי שיש לנהוג בפועל –

בבדיקת דם – ריכוז אלכוהול העולה על 50 מיליגרם אלכוהול ב-100 מיליליטר דם.

בבדיקת ינשוף – ריכוז אלכוהול של 290 מיקרוגרם אלכוהול בליטר אוויר נשוף ומעלה (כאשר

מכמות של 720 מק"ג ירשם דוח תלת"ן, ומכמות של 1,000 מק"ג יופנה לבוחנים לפתיחת תיק פ.ל לצורך מעצר).

(2) אובלוסיה מיוחדת: נהג חדש, נהג שטרם מלאו לו 24 שנים, נהג בעת נהיגת רכב מסחרי או רכב עבודה שמשקלם הכולל המותר לפי רשיון הרכב עולה על 3,500 ק"ג, נהג בעת נהיגה ברכב ציבורי.

(א) על פי החוק –

בבדיקת דם – ריכוז אלכוהול העולה על 10 מיליגרם אלכוהול ב-100 מיליליטר דם.

בבדיקת ינשוף – ריכוז אלכוהול העולה על 50 מיקרוגרם אלכוהול בליטר אוויר נשוף.

(ב) על פי הפסיקה – **וכפי ששיש לנהוג בפועל** –

בבדיקת דם – ריכוז אלכוהול העולה על 10 מיליגרם אלכוהול ב-100 מיליליטר דם.

בבדיקת ינשוף – ריכוז אלכוהול של 100 מיקרוגרם אלכוהול בליטר אוויר נשוף ומעלה (כאשר מכמות של 360 מק"ג ירשם דוח תלת"ן, ומכמות של 700 מק"ג יופנה לבוחנים לפתיחת תיק פ.ל לצורך מעצר).

יא. תיעוד הבדיקה ותוצאותיה

(1) תוצאות בדיקת הנשיפה תנתנה בפלט של המכשיר.

(2) בתום נטילת בדיקת הנשיפה, ימלא השוטר שנטל את הדגימה, טופס "דין וחשבון" (נספח ב') בשני העתקים המתעד את מהלך הנטילה ויחתום עליו בהתאם לטופס המצורף לנוהל זה. השוטר ימסור העתק מהדין וחשבון לאדם שממנו ניטלה הדגימה.

יב. עיכוב הנהג

(1) משך עיכוב נהג החשוד כשיכור יהיה בהתאם לצורך ולא יעלה על 3 שעות.

(2) שוטר רשאי לדרוש בדיקת "ינשוף" גם מנהג שאינו חשוד כשיכור ("בדיקה אקראית"), ואולם במקרה כזה, משך העיכוב לבדיקה לא יעלה על חצי שעה.

(3) נעצר הנהג באופן אקראי לבדיקה, ולאחר מכן עלה חשד לשכרות, בין אם בעקבות בדיקת נשיפון ובין אם בדרך אחרת, משך עיכוב הנהג לשם ביצוע בדיקת שכרות (נשיפה או דם או שתן) יהיה בהתאם לצורך ועד 3 שעות.

(4) עיכוב יעשה בהתאם להוראות פקודת המטא"ר 14.01.34 – "עיכוב, מעצר ושחרור", וכן בהתאם להוראות נוהל אג"ם מס' 220.002.22 – "הקראת זכויות לחשוד".

7. בדיקת דם לגילוי שכרות מאלכוהול ומסמים

א. בדיקת דם תיעשה במקרים האלה:

(1) בדיקת דם לגילוי שכרות תעשה על בסיס חשד סביר כי הנבדק הוא שיכור (אלכוהול או סמים) למעט במקרים האלה בהם לא נדרש לבסס חשד סביר:

(א) הנבדק היה מעורב בתאונת דרכים או שהוא מחוסר הכרה.

(ב) נפטר אדם עקב תאונת הדרכים והיה לשוטר חשד סביר כי אותו אדם היה בין הגורמים לתאונה.

(2) צפי לעיכוב ממושך ולא סביר בביצוע בדיקת נשיפה בינשוף עקב צורך בהמתנה ממושכת עד לקבלת המכשיר (מעל 30 דקות), או העדר מכשיר ינשוף תקין ובתנאי שיש חשד סביר לשכרות (יש לתעד את הנסיבות בגינן עוכב לבדיקת דם).

ב. הודעה על הבדיקה והסבר על מטרתה

(1) השוטר ידרוש מן החשוד למסור דגימת דם לבדיקה כדלקמן:

א) השוטר יודיע לנהג את מטרת נטילת הדגימה, יסביר לו כי חלה עליו חובה להיבדק מכח החוק, וכי בהתאם להוראת סעיף 64ד(א) לפקודת התעבורה, נוהג רכב המסרב להיבדק לפי דרישת שוטר, ואשר רופא לא קבע לגביו כי קיימת מניעה רפואית לבדיקה, רואים אותו כמי שעבר עבירת נהיגה בשכרות לפי סעיף 62(3) לפקודת התעבורה, ויהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק.

ב) לאחר מכן יבקש השוטר את הסכמת החשוד למתן דגימת הדם.

2) השוטר יתעד בכתב את תוכן הדברים שהסביר לחשוד, וכן את הנסיבות בגינן החליט לדרוש נטילת דגימת דם לבדיקה.

ג. מהלך הבדיקה

הסכים חשוד או המעורב בתאונת הדרכים למסור, לפי דרישת שוטר, דגימת דם לאיתור אלכוהול, יש לפעול כמפורט להלן:

1) ביחידות את"ן תימצאנה ערכות לנטילת דם לבדיקת שכרות. כל ערכה תכלול: מבחנות פלסטיות סגורות, שבתוכן חומר משמר (להלן: "ערכה לנטילת דם").

2) נטילת הדגימה תיעשה במרפאה או בבית חולים.

3) נטילה של דגימת דם תיעשה בידי בעל מקצוע רפואי כהגדרתו בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף החשוד) התשנ"ו-1996, קרי, אח או אחות, חובש או רופא.

4) נטילת דגימת דם תיעשה באופן ובמקום שיבטיחו שמירה מרבית על כבוד האדם, על פרטיותו ועל בריאותו, ובמידה המועטה האפשרית של פגיעה, אי נוחות וכאב.

5) השוטר יודא כי מקום הדקירה חוטא על ידי נוטל הדגימה בתמיסת חיטוי ללא אלכוהול.

6) השוטר יהיה נוכח במעמד נטילת הדם, העברתו למבחנה וסגירתה.

7) השוטר ידווח על מהלך הבדיקה בטופס ט-604 מצורף כנספח לנוהל זה (נספח ד').

ד. חובות בעל מקצוע רפואי הנוטל את הדגימה

1) בעל המקצוע הרפואי מחויב לברר עם החשוד שממנו נדרשת דגימת הדם, קודם נטילתה, את מצב בריאותו, ככל שהדבר נוגע לנטילת הדגימה. **התעורר אצל בעל המקצוע הרפואי חשד סביר כי נטילת הדגימה עלולה לפגוע בבריאותו של אותו חשוד פגיעה שאינה נובעת ממהות הנטילה, לא ינטול ממנו את דגימת הדם.**

2) בעל מקצוע רפואי הנוטל את הדגימה, שאינו רופא, רשאי לדרוש כי רופא יבדוק את החשוד, לגביו מבוקשת הבדיקה, ואם רופא, שבדק אותו כאמור, אישר כי אין מניעה בריאותית ליטול את הדגימה, רשאי בעל המקצוע הרפואי ליטול אותה.

3) הפגישה של החשוד עם הרופא תיעשה ביחידות (ללא נוכחות השוטר). סירב החשוד להיפגש עם רופא, יודיע לו השוטר, כי בנסיבות אלה התנהגותו תיחשב לסירוב להיבדק, ויראו אותו כמי שעבר עבירה של נהיגה בשכרות לפי סעיפים 64 ד ו- 62(3) לפקודת התעבורה.

ה. תיעוד הבדיקה

1) השוטר יתעד את נטילת הדגימה בטופס ט-604 "זכ"ד על נטילת דגימת דם לשכרות" ויצרפו לחומר הראיות, וכן ימלא את טופס ט-614 "דין וחשבון על נטילת דם לבדיקת שכרות" (נספח ו') – בשני עותקים – עותק אחד יימסר לנהג והשני יצורף לחומר הראיות.

2) השוטר יחתים את הנהג על קבלת עותק מטופס ט-614 על גבי העותק הנשאר בידיו.

ו. העברת הדגימה לבדיקה

- 1) השוטר ידביק על המבחנה מדבקה ועליה ירשום את ראשי תיבות שמו, את שמו של החשוד ממנו ניטלה הדגימה ואת תאריך הנטילה, יכניס את המבחנה המסומנת לשקית מוצגים, ויסגור את השקית היטב עם פס ההדבקה.
- 2) במקרה שלא נעשה שימוש בשקית מוצגים, יש לתעד בטופס "שרשרת הראיות" את השמירה על המבחנה עד להעברתה למעבדה.
- 3) שובר הדואר שבשקית המוצגים, הנושא את מספר השקית, ייתלש מן השקית ויתויק בתיק החקירה.
- 4) השוטר יכין פנייה למעבדה הטוקסיקולוגית לביצוע הבדיקה הנדרשת. במקרים בהם החשוד משתייך לקבוצת האוכלוסיה לגביה נקבע בדין סף שכרות נמוך יותר - "אוכלוסייה מיוחדת", יש לציין זאת בטופס הפנייה למעבדה באופן מפורש.
- 5) המבחנה בתוך מעטפה או בתוך שקית מוצגים, בצירוף טופס הפניה למעבדה, תועבר בהקדם האפשרי בסמוך לאחר נטילת הדגימה, אל המעבדה לטוקסיקולוגיה ופרמקולוגיה בבית החולים ע"ש שיבא בתל השומר, במסירה ביד או בדואר משטרתי עם שובר, או בדואר רשום עם בקשה בכתב.
- 6) **יודגש, כי אם קיים צורך בבדיקת דם הן לצורך גילוי אלכוהול והן לצורך גילוי סמים, יש ליטול דם בשתי מבחנות, אחת לכל בדיקה.**
- 7) האישור הניתן מן המעבדה על מסירת המבחנה, וחוות דעת מומחה מן המעבדה על תוצאות הבדיקה יתויקו בתיק החקירה.

ז. סירוב להיבדק בבדיקת דם לאלכוהול

סירוב הנהג למסור דגימת דם מבלי שהייתה קיימת מניעה רפואית לכך – יציין השוטר את סירובו של הנהג במקום המיועד לכך בטופס ט-601 נספח א' הנהג יואשם בעבירת שיכרות – סירוב לבדיקת דם לאיתור אלכוהול או סמים - ס"ס 7023 – בניגוד לסעיפים 62(3)+64(ב)+64(א) סעיף 39 לפקודת התעבורה.

ח. נטילת דגימה ממחוסר הכרה

- 1) שוטר רשאי להורות על נטילת דגימת דם גם מנוהג רכב או ממונה על רכב שהוא מחוסר הכרה אם היה מעורב בתאונת דרכים, או שיש לשוטר חשד סביר כי הוא שיכור.
- 2) במקרה כזה, מטבע הדברים, לא חלה החובה להודיע לחשוד את תכלית הבדיקה ומשמעותה.
- 3) עותק מזכרון הדברים, אשר מולא **לפי הטופס** ימסר בהקדם האפשרי לאחד מבני משפחתו של הנבדק שביקש זאת. לעניין זה, "בן משפחה" – בן זוג, הורה, ילד, אח או אחות.

8. אכיפה כלפי נהגים המשתמשים בסמים

א. כללי

- 1) ההסדר בפקודת התעבורה כולל שלושה סוגים של בדיקות לאיתור סם מסוכן או תוצרי חילוף חומרים של סמים בגוף: בדיקת רוק, בדיקת שתן ובדיקת דם.
- 2) בדיקת הרוק נועדה לשמש אינדיקציה בלבד לביסוס חשד סביר לשימוש בסמים על ידי הנהג, ותוצאות הבדיקה אינן יכולות לשמש ראיה בלעדית להוכחת נוכחות הסמים או תוצרי חילוף החומרים של סמים בגוף הנהג הנבדק. לעומתה, תוצאות בדיקת שתן או דם יכולות לשמש כראיה בלעדית להוכחת האמור.

3) סמכותו של שוטר לדרוש מנהג להיבדק בבדיקת שתן או בבדיקת דם לאיתור סמים או תוצרי חילוף חומרים של סמים בגופו, קמה כאשר הנהג מעורב בתאונת דרכים או כאשר יש לשוטר חשד סביר שהנהג שיכור.

4) ככלל, יש להעדיף ביצוע של בדיקת שתן, שהיא בדיקה פחות חודרנית, על פני בדיקת דם, לשם גילוי הסמים או תוצרי חילוף חומרים של סמים.

5) ככלל, שוטר ידרוש מחשוד להיבדק בבדיקת דם לשם גילוי סמים בגופו כאשר קיימת מניעה לביצוע בדיקת השתן, ובמקרים בהם החשוד מעורב בתאונת דרכים.

6) כאשר החשוד מחוסר הכרה הבדיקה שתיערך לשם גילוי סמים היא בדיקת דם בלבד.

ב. חשד סביר לנהיגה בשכרות מכוח שימוש בסמים

חשד סביר לשימוש בסמים עשוי להתעורר, בין היתר, בעקבות הדברים האלה:

1) אופן הנהיגה.

2) דברי החשוד – הודאה של החשוד בשימוש בסמים.

3) התנהגות החשוד – לרבות חוסר התמצאות, תגובות לא לעניין, דיבור איטי, התנהגות רדומה, או להיפך – התנהגות עליזה יתר על המידה.

תשומת לב כי על אף שמבחינה ההתנהגות בדוח המאפיינים מיועדים לאיתור שכרות מאלכוהול, יש לתעד גם את מאפייני ההתנהגות שעוררו חשד באשר לשימוש בסמים בדוח המאפיינים.

4) החזקת סמים או כלים לשימוש בסמים ברכב.

5) מידע מודיעיני על שימוש בסמים.

6) בדיקת רוק אקראית:

א) שוטר מוסמך לדרוש מנהג רכב או מממונה על רכב לתת לו דגימת רוק מפיו, לשם בדיקה אם מצוי בגופו סם מסוכן.

ב) הסמכות קיימת אף בהיעדר חשד שנעברה עבירה.

ג) תוצאה חיובית של הבדיקה תבסס חשד סביר שבגוף הנבדק מצוי סם מסוכן או תוצר חילוף חומרים של סם מסוכן, ותקים לשוטר סמכות לדרוש בדיקת שתן או דם.

ד) תוצאה שלילית של בדיקת הרוק, אין בה כדי ללגרוע מסמכותו של השוטר לדרוש מהנהג או מהממונה על הרכב להיבדק בבדיקת שתן או דם, ובלבד שעלה או התגבש חשד סביר במהלך ביצוע בדיקת הרוק או לאחריה.

ה) תוצאות דגימת הרוק לא תשמש כראיה בלעדית להרשעה בעבירה של נהיגה בשכרות.

ו) דגימה תילקח באמצעות ערכה שאושרה לשם כך על ידי שר התחבורה, בהסכמת שר הבריאות.

ז) סירוב לדרישת השוטר למתן דגימת רוק לבדיקה – יש בו כדי לבסס חשד סביר להיותו של הנהג שיכור, ובכך מקים סמכות לשוטר לדרוש מהנהג לבצע בדיקת שתן או דם לאיתור סמים.

ג. דרישה לבדיקת דם או שתן

1) שוטר יודיע לנהג החשוד בנהיגה בשכרות בשל שימוש בסמים, את מטרת נטילת הדגימה. בנוסף, השוטר יסביר לו, שחלה עליו חובה להיבדק מכח החוק, וכן יסביר לו, כי בהתאם להוראת סעיף 64ד לפקודת התעבורה, נוהג רכב המסרב להיבדק לפי דרישת שוטר, רואים אותו כמי שעבר עבירה לפי סעיף 62(3) לפקודת התעבורה. לאחר כל האמור לעיל, יבקש השוטר מן הנהג החשוד את הסכמתו למתן הדגימה.

2) השוטר יתעד בכתב את תוכן הדברים שהסביר לנהג החשוד, ואת ההסכמה שניתנה בטופס שבדוח הפעולה.

3) הסכים החשוד להיבדק, בין הסכמה מיידית ובין לאחר קבלת הסבר על ידי השוטר, ניתן ליטול את הדגימה.

ד. סירוב להיבדק בבדיקת דם או שתן

1) במקרים של נטילת דגימת דם, התיר המחוקק אפשרות לנהג לסרב לנטילת הדגימה מהטעם לחשש לפגיעה בבריאותו. בשים לב לכך, במקרים בהם, הועלתה הטענה כאמור, עוד בטרם כתיבת הדוח, יש להביא את הנבדק בפני בעל מקצוע רפואי לצורך המשך החלטה בהתאם לשיקול דעתו, אם אכן מתעורר חשש סביר לפגיעה בבריאות הנבדק.

2) בעל מקצוע רפואי שאיננו רופא רשאי לדרוש מהנהג להיבדק אצל רופא בעניין טענת החשש לפגיעה הבריאותית – ויפעל על פי החלטת הרופא. העלה הנהג טענה בריאותית וסירב לבדיקת רופא לאימות טענתו – ייחשב כמי שמסרב לבדיקת דם וייחשב לשיכור. יש להודיע לנהג שמסרב לאיתור סם בגופו, כי הוא רשאי לחזור בו מן הסירוב תוך חמש דקות.

3) השוטר ימתין עם הנהג החשוד תוך שמירת קשר עין רצוף עמו, ובחלוף לא פחות מחמש דקות מלאות, ישוב השוטר לדרוש ממנו לבצע את הבדיקה הנדרשת. סירב הנהג לדרישת שוטר להיבדק בבדיקת דם או שתן לאיתור סמים – ירשום השוטר כנגדו דוח מסוג הזמנה לדין בעבירה של נהיגה בשכרות, בכך שסירב להיבדק בבדיקת דם או שתן לאיתור סמים (סמל סעיף 7022 - לבדיקת שתן, וסמל סעיף 7023 - לבדיקת דם).

ה. אופן נטילת דגימת שתן

1) נטילת דגימת שתן תיעשה תחת השגחת השוטר, במקום ובמועד שיוורה השוטר, ובלבד שתיערך באופן השומר שמירה מירבית על כבוד האדם, על פרטיותו ועל בריאותו, ובמידה המועטה האפשרית של פגיעה, אי נוחות וכאב.

2) דגימת השתן תילקח בכלי סטרילי המיועד לבדיקת שתן.

3) הכלי יסומן באמצעות מדבקה עליה ירשום השוטר את ראשי תיבות שמו, את שמו של החשוד ואת תאריך הנטילה.

4) השוטר יתעד את נטילת הדגימה בטופס ט-603 ("זכ"ד על נטילת דגימת שתן לשכרות"), נספח ג' וכן ימלא טופס ט-613 ("דין וחשבון על נטילת שתן לבדיקת שכרות") נספח ה' בשני עותקים – וימסור עותק אחד לחשוד שממנו ניטלה הדגימה. השוטר יחתים את החשוד על קבלת העותק לידיו, על גבי העותק שנשאר בידי השוטר. עותק של טופס 613 שנשאר בידי השוטר וטופס ט-603 יצורפו לחומר הראיות.

ו. העברת דגימת שתן לבדיקת מעבדה

1) הכלי עם הדגימה יוכנס לשקית מוצגים שתיסגר היטב עם פס ההדבקה.

2) שובר הדואר שבשקית המוצגים, הנושא את מספר השקית, ייתלש מהשקית ויתוויק בתיק החקירה.

3) במקרה שלא נעשה שימוש בשקית מוצגים, יש לתעד באמצעות טופס "שרשרת ראיות" את השמירה על הכלי עם הדגימה עד להעברתו למעבדה ("שרשרת הראיות").

4) השוטר יכין פניה למעבדה הטוקסיקולוגית לשם ביצוע הבדיקה. דגימת השתן תועבר בהקדם האפשרי, וככל הניתן סמוך לאחר נטילת הדגימה, בצירוף טופס הפנייה, באמצעות מעטפה, אל המעבדה לטוקסיקולוגיה ופרמקולוגיה בבית החולים ע"ש שיבא בתל השומר, במסירה ביד, בדואר

משטרתי עם שובר או בדואר רשום, עם בקשה בכתב לקבל חוות דעת מומחה לגבי הימצאות סמים מסוכנים, או תוצרי חילוף חומרים של סמים מסוכנים בדגימת השתן של החשוד.

(5) האישור הניתן מן המעבדה על מסירת הדגימה וחוות דעת המומחה מן המעבדה על תוצאות הבדיקה יתויקו בתיק החקירה.

ז. דגשים לבדיקת דם

- (1) דגימת דם תילקח כמותוה בסעיף 7 בנוהל זה.
- (2) השוטר יציין בפניה למעבדה הטוקסיקולוגית בטופס הבדיקה כי היא מיועדת לאיתור סמים.
- (3) יודגש, אם קיים צורך בבדיקת דם הן לצורך גילוי אלכוהול והן לצורך גילוי סמים – יש ליטול דם בשתי מבחנות, אחת לכל בדיקה.

9. גורמים נאכפים אחרים

א. נהג רכבת מקומית

- (1) **רכבת מקומית** – רכבת הנעה על מסילת ברזל מקומית.
- (2) **המנהל – הגורם במשרד התחבורה האחראי לרגולציה של הרכבת המקומית, שמונה לפי סעיף 2א לפק' מסילות הברזל.**
- (3) **חוק לתיקון פקודת מסילות הברזל (מס' 6), התשע"א-2011, בסעיף 35 לחוק, הוסיף בפקודת מסילות הברזל, בין היתר, את סעיף 46 הקובע, כי הוראות פקודת התעבורה החלות לעניין רכב יחולו על רכבת מקומית כאילו היתה רכב, בשינויים המחוייבים. ההוראות המסדירות את האיסור לנהוג בשכרות, ואת סמכות השוטר ליטול דגימות, הוחלו כפי שהן על נהג רכבת מקומית.**
- (4) **תקנות מסילות הברזל (החלת תקנות התעבורה לענין רכבת מקומית), התשע"א-2011 קובעות כי תקנות התעבורה החלות לעניין רכב יחולו על רכבת מקומית כאילו היתה רכב, ומכוחן חלים על נהג רכבת מקומית כל ההסדרים שנקבעו בתקנות התעבורה לעניין איסור נהיגה בשכרות.**
- (5) לפיכך, שוטר מוסמך לדרוש מנהג רכבת מקומית לבצע בדיקת שכרות מסוג נשיפה, שתן, דם ורוק, ותחולנה כל ההוראות החלות בעניין זה על נהג רכב רגיל.
- (6) באכיפה כלפי נהג רכבת מקומית, השוטר יפעיל את סמכויותיו בשים לב לצורך לצמצם ככל האפשר את הפגיעה בהפעלה הסדירה של הרכבת המקומית בדרך. לכן, לא תבוצענה "בדיקות אקראיות" לגילוי שכרות אצל נהגי רכבת מקומית בעת נהיגתם בדרך.
- (7) פסילה מנהלית של נהג רכבת מקומית:

א) קצין משטרה מוסמך לפסול רישיון נהיגה של נהג רכבת מקומית שביצע עבירה של נהיגה בשכרות, וזאת בהתאם להוראות סעיף 46 לפקודת מסילות הברזל ביחד עם סעיף 47 לפקודת התעבורה.

ב) נפסל רישיון נהיגה של נהג רכבת מקומית, יש להודיע על כך ל"מנהל", על מנת שישקול עשיית שימוש בסמכותו הקבועה בסעיף 46(א) בפקודת מסילות הברזל, להתלות רישיון נהיגה של נהג הרכבת המקומית, בשל התקיימותן של נסיבות המעידות על כך שיש בדרך נהיגתו של בעל הרשיון משום סכנה לבטיחות התנועה, וכן על מנת שישקול נקיטת צעדים כנגד הזכיין.

ג) מובהר כי לקצין משטרה אין סמכות להשבתת פעילותה של רכבת מקומית.

8) הטיפול ברישיון נהיגה ברכב של אדם המחזיק גם ברישיון נהיגה ברכבת מקומית:

א) קצין משטרה שפסל רישיון נהיגה של נהג רכבת מקומית בעבירה של נהיגה בשכרות, מוסמך לפסול גם את רישיון הנהיגה הרגיל של נהג הרכבת המקומית, לאותה תקופה, וזאת בהתאם

להוראות סעיף 47(ו1) לפקודת התעבורה, שחוקק בתיקון עקיף, בסעיף 46 לחוק לתיקון פקודת מסילות הברזל (מס' 6), התשע"א-2011.

ב) נודע לקצין משטרה כי נהג רכב שרישיון נהיגתו ברכב נפסל בפסילה מנהלית הוא נהג רכבת מקומית במקצועו, יודיע קצין המשטרה ל"מנהל" על הפסילה, על מנת ש"המנהל" ישקול שימוש בסמכותו להתליית רשיון הנהיגה ברכבת המקומית למשך תקופת הפסילה של רשיון הנהיגה הרגיל, זאת בהתאם להוראת סעיף 46כב(ג).

ב. ממונה על רכב

1) **שוטר מוסמך לדרוש ביצוע בדיקות לגילוי שכרות (מאלכוהול או מסמים) גם ממורה נהיגה וממלווה של נהג חדש.**

2) הכללים לעניין הסמכות לדרוש בדיקה מממונה זהים לסמכות לדרוש בדיקה מנהג הם אלה:

א) לגבי בדיקת נשיפה ובדיקת רוק הסמכות קיימת גם במקרים בהם לא עלה חשד לשכרות;

ב) לגבי בדיקות שתן ודם – הסמכות קיימת אם קיים חשד סביר להיותם שיכורים, או אם היו מעורבים בתאונת דרכים.

3) ההוראות בנוהל זה המתייחסות לנהג רכב, חלות גם על מורה נהיגה ומלווה של נהג חדש, אלא אם נאמר בפרק זה אחרת.

4) יודגש, נוסע לצד נהג המתאים להגדרת מלווה שהיה שיכור – מבצע עבירה של שכרות בהיותו ממונה על הרכב – בניגוד לסעיף 62(3) לפקודת התעבורה. בנוסף, נוסע זה לא יוכל להיחשב מלווה לצורך קיום החובה שבסעיף 1א12 ובסעיף 2א12 שבפקודת התעבורה, ובמקרה כזה הנהג ייחשב כמי שנהג ללא מלווה.

5) חל איסור על מורה נהיגה ללמד נהיגה בהיותו שיכור – האיסור חל כל עת שהתלמיד ברכב.

ג. קטין

הוראות נוהל זה לעניין אופן נטילת דגימות לבדיקת שכרות, תקפות גם לגבי נוהג רכב שהוא קטין, ואין צורך לגבי קטין בהסכמת האפוטרופוס לנטילת הדגימות.

10. תאונות דרכים קטלניות

א. שוטר רשאי לדרוש מכל נהג, מורה נהיגה ומלווה של נהג חדש המעורב בתאונת דרכים להיבדק בבדיקת דם או שתן, בין אם קיים חשד שהוא שיכור ובין אם לאו (אם מדובר במחוסר הכרה – אין צורך לבקש את הסכמת הנבדק).

ב. כאשר יש חשד סביר כי אדם שנפטר עקב תאונת דרכים היה בין הגורמים לתאונה, יבקש שוטר מרופא שאליו הובא הנפטר לבדיקת נסיבות המוות ליטול ממנו דגימת דם או נוזל גוף אחר, לשם בדיקה אם מצוי בגופו אלכוהול ובאיזה ריכוז, או אם מצוי בגופו סם מסוכן או תוצרי חילוף חומרים של סם מסוכן.

ג. אופן נטילת הדגימה יהיה כמותוהוה בנוהל זה. עותק מטופס "דין וחשבון" (נספחים ה' ו-ו') ייערך בטופס המיועד וימסר בהקדם האפשרי, לאחד מבני משפחתו של הנפטר שביקש זאת. לעניין זה "בן משפחה" – בן זוג, הורה, ילד, אח או אחות.

11. חקירה

א. במקרים אלה לא יבוצע תחקור של החשוד בשטח, אלא הנהג יעוכב לחקירה ביחידת הבוחנים הרלוונטית, וייפתח נגדו תיק חקירה מסוג פ.ל:

1) קיים חשד לשכרות מסמים.

- 2) ניטלה דגימת דם או דגימת שתן.
 - 3) עלה חשד שהנהג נוהג בעת היותו פסול לנהיגה, ונדרש לחקור אותו גם בעבירה זו.
 - 4) קטין – במקרה שהנהג קטין ונמדד בינשוף ונמצאה כמות אלכוהול העולה על 700 מק"ג אלכוהול בליטר אחד נשוף או שכרות שנייה (שכרות ראשונה תיחשב גם נהיגה תחת השפעה או מב"ד), או שהוחלט לבצע לו בדיקת דם או שתן או שמסרב לבצע בדיקת ינשוף בדיקת דם או לתת שתן – יש להעבירו לטיפול יחידת הבוחנים. חקירת הקטין תבוצע על ידי בוחן שהוכשר לשמש חוקר נוער או חוקר נוער בתחנה או שוטר שקיבל אישור לחקור קטין על ידי קצין מוסמך כהגדרתו בחוק הנוער (שפיטה ענישה ודרכי טיפול, התשל"א-1971).
 - 5) הנהג מעורב בתאונת דרכים – במקרה כזה אין לפתוח תיק פ.ל, אלא החקירה תתבצע במסגרת תיק התאונה (ת"ד או נ"ב).
 - 6) החשוד אינו דובר עברית ואינו מבין את השפה ונדרש לנהל את החקירה בשפה אחרת (לרבות שפת סימנים).
 - 7) רמת שכרותו של החשוד גבוהה עד כי אינו מבין את שהוא נשאל, ונדרש להמתין עד שיתפכח.
 - 8) מידת האלכוהול שנמדדה 1,000 מק"ג ומעלה בנהג מקבוצת ה"אוכלוסייה הרגילה" או שמדובר בשכרות שלישית (ללא קשר לכמות), או מידת האלכוהול שנמדדה 700 מק"ג ומעלה בנהג מקבוצת ה"אוכלוסייה המיוחדת", או שמדובר בשיכרות שניה (ללא קשר לכמות).
- ב. החקירה תתבצע תחת אזהרה, ותתועד בגיליון חקירה במסגרת תיק פ.ל או תיק תאונה.

12. מעצר

- א. בהתקיימם של תנאים מסויימים ניתן לבצע מעצר בגין עבירת השכרות.
- ב. מעצר יבוצע בהתאם להוראות חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה–מעצרים), תשנ"ו-1996 ופקודת המטא"ר 14.01.34 – "עיכוב מעצר ושחרור".
- ג. הקצין הממונה יתן דעתו לעילות המעצר הקבועות בחוק, ובשיקוליו יתחשב, בין היתר, בדרגת חומרת נסיבות העבירה, מידת השכרות, בהרשעותיו הקודמות של החשוד, בתיקים או בדוחות התלויים ועומדים נגדו בגין ביצוע עבירת שכרות בנהיגה, במידת המסוכנות הנשקפת מן החשוד לציבור, חשש להימלטות מן הדין, בממצאי החקירה, ועוד.

13. פסילה מנהלית

- א. אין לאפשר לנהג שנמצא שיכור או חשוד כשיכור להמשיך לנהוג ברכב.
- ב. קיימת סמכות פסילה מנהלית בעבירה של נהיגה בשכרות (כולל בעבירת סירוב).
- ג. פסילה מנהלית תבוצע בהתאם להוראות סעיף 47 לפקודת התעבורה ונוהל את"ן מס' 02.231.20 – "פסילה מנהלית".
- ד. בטופס אישור בדבר נטילת רישיון נהיגה וזימון נהג/ת לקצין משטרה (טופס ט-3390) ימחק השוטר את סעיף 1ג ויוסיף במקומו את המילים: "לאור הממצאים הנהיגה אסורה עליך".
- ה. ניתן לערוך שימוע לנהג הנתון תחת השפעת אלכוהול כל עוד הוא מסוגל להשיב לעניין. היה הנהג שיכור כלוט ואינו מסוגל להבין את שמתבקש ממנו – יש להעבירו ליחידת הבוחנים ולהמתין עד שיתפכח.
- ו. היה ובדיקת נשיפה אינה אפשרית בנסיבות המקרה, ואם ניטלה דגימת דם או שתן וטרם נתקבלו תוצאות הבדיקה, ישקול קצין המשטרה לצורך החלטה בדבר פסילה מנהלית, את דיוותן של הראיות

האחרות בתיק החקירה להוכחת שכרות הנהג (תוצאות בדיקת המאפיינים, ראיות על אופן נהיגת החשוד, התנהגות החשוד, אמירות של הנהג בחקירה, ועדויות או ממצאים אחרים, אם וככל שיהיו).

14. השבתה מנהלית של הרכב

- א. קיימת סמכות להשבית רכב בעבירה של נהיגה בשכרות.
- ב. רכב יושבת בהתאם לנוהל את"ן מס' 02.231.23 - "השבתה מנהלית של רכב על ידי קצין משטרה".
- ג. קצין משטרה מוסמך להשבית רכב גם במקרים בהם הבסיס לאישום בנהיגה בשכרות הוא סירוב הנהג להבדק.
- ד. במקרים בהם האדם ששימש כמלווה לנהג חדש נמצא שיכור, סמכות קצין משטרה להשבית את הרכב כמה מכך שאותו אדם לא יוכל להיחשב מלווה לעניין חובתו של הנהג החדש, כך שהנהג החדש הוא שעבר עבירה המקימה סמכות השבתה של הרכב.

15. פיקוח

- א. מפקד היחידה שבה נפתח תיק או דוח, אחראי על בדיקת איכות הטיפול המשטרתי, הקפדה על קיום הוראות נוהל זה, ומילוי נכון של הטפסים המתאימים.
- ב. ראש יחידת תביעה שהגיעו ליחידתו תיק או דוח תנועה עם ליקוי ראייתי הנובע מאי הקפדה על הוראות נוהל זה, יביא לידיעת מפקד היחידה שבה נפתח התיק או נרשם דוח התנועה את דבר הליקוי.

נספחים

- נספח א' – דוח פעולה באכיפת איסור נהיגה בשכרות
- נספח ב' – דין וחשבון על בדיקת שכרות באמצעות מכשיר ינשוף
- נספח ג' – זיכרון דברים על נטילת דגימת שתן לבדיקת שכרות
- נספח ד' – זיכרון דברים על נטילת דגימת דם לבדיקת שכרות
- נספח ה' – דין וחשבון על נטילת שתן לבדיקת שכרות
- נספח ו' – דין וחשבון על נטילת דם לבדיקת שכרות

 u-2019 רבמטפס 601-ט	נספח א'
 602 ילוי 2017.pdf	נספח ב'
 603.pdf	נספח ג'
 604.pdf	נספח ד'

 613.pdf	נספח ה'
 614.pdf	נספח ו'